

JOGKLINIKA

HÍRLEVÉL 3. SZÁM

**Kommunikációs
tréning a
jogklinikán**

**Workshop
Szegeden**

**Utcajogász az
ELTE-n**

Könyvismertető

Figyelő

Készítette: Dr. Tóth Judit és Dr. Kálmán Renáta

Kommunikációs tréning a Jogklinikán!

Az Igazságügyi Minisztérium jogász képzés színvonalát fejlesztő projektjének Jogklinika programja immár második éve igyekszik fejleszteni a szegedi jogklinika rendszert. E lehetőség kiváló alkalmat nyújtott egy olyan új képzésre, amelyre eddig nem került sor.

2018. február 15-én a jogklinika program keretén belül Berki Tibor, pedagógiai szakpszichológus, tréner, vezetésével egy 6 órás kommunikációs tréningen ismerhették meg a jelenlévők a kommunikáció újabb dimenzióit. A tréning során alapvető szituációs és közösségépítő gyakorlatok mellett, specifikusan sérülékeny társadalmi csoportokkal való kommunikáció fejlesztését célzó feladatokon vettek részt a jelenlévő oktatók és hallgatók. A tréning során beszélgettünk az előítéletekről, a jó és a rossz segítség, valamint a kapcsolatteremtés, bizalomépítés formáiról.

Mindennek szükségessége az elmúlt 12 év tapasztalatai nyomán világlott ki, hiszen a jogklinika oktatói és diákjai egyaránt találkoztak olyan helyzetekkel, amikor nem csak a szakmai tudásukra, hanem

emberségükre, kommunikációs készségeikre is nagy szükségük volt. A sérülékeny csoportokkal való együttműködés, jogi segítségnyújtás egy összetett, komplex feladat, így annak minden aspektusára fel kell készíteni a résztvevőket. Erre kínált kihagyhatatlan alkalmat az elnyert projekt keretében megvalósult kommunikációs tréning.

A tréner a rendelkezésre álló hat órát három nagyobb blokkra bontotta. Az elsőben, a résztvevőkben lévő feszültségek lebontása érdekében, játékos módon, mégpedig képek segítségével mutatkoztak be a hallgatók és oktatók, melynek keretében előrevetítették, hogy mit várnak a tréningtől.

A második, nagyobb részben a jelenlévők három csoportra osztódtak, és mindegyiküknek egy-egy témakört kellett körüljárnia. Ily módon megismerhették

azon jeleket, amelyek arra utalhatnak, hogy valakinek segítségre van szüksége. Példának okáért, a testtartás, mimika, hangszín, illetve az általa elmondottak. Egy másik csoport összegyűjtötte a jó segítség ismérveit, a harmadik pedig épp az ellenkezőjét, a rossz segítség típusait, módjait mutatta be. A harmadik blokkban specifikusan olyan kérdésekről beszéltünk, amelyek közvetlenül jogklinikás ügyfelekkel való kommunikációt, a bizalom kialakítását segítik. Ennek keretében, részletesen kifejtésre került magának a kapcsolatfelvételnek a módja,

azon környezet kialakítása, amelyben a tanácsadás zajlik. Végezetül, zárásként a jelenlévők a tréning tanulságait, tapasztalatait, illetve mindazt összefoglalták, amiket „magukkal visznek” a képzésről.

A visszajelzések alapján a résztvevők rendkívül hasznosnak tartották a tréninget, sőt javasolták, hogy, ha lehetőségeink engedik, gyakrabban szervezzünk hasonló képzéseket, gyakorlatokat, mivel ez nagyban elősegíti az ő személyes és szakmai fejlődésüket.

Workshop a szegedi Jogklinikán!

A kommunikációs tréninghez hasonlóan, az Igazságügyi Minisztérium jogászképzés színvonalának fejlesztését célzó pályázat keretében a szegedi Jogklinika 2018. február 14-én workshopot tartott a jogklinika program fejlesztése, valamint népszerűsítésének érdekében. A workshopon oktató kollégák, illetve jelenlegi jogklinikás hallgatók mellett, néhány olyan civil szervezet képviselői is részt vettek, akikkel a meglévő együttműködési megállapodás alapján hosszú évek óta együttműködünk. A workshopot Dr. Tóth Judit az Alkotmányjogi Tanszék tanszékvezető egyetemi docense, aki egyben a szegedi jogklinika program vezetője is, nyitotta meg, majd őt követte, Dr. Maszong Attila, aki a jelenlegi társadalombiztosítási rendszerről, illetve a munkajogi kapcsolatokról tartott előadást. Az előadó felhívta a jelenlévők figyelmét a 2018. január elsején hatályba lépett általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény néhány hangsúlyos változására, illetve néhány jogeseten keresztül is szemléltette a jelenleg hatályos törvények és a TB, valamint a munkajog viszonyát.

A második előadó Kiss Magdolna, a Szeged Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Humán Közszolgálati Iroda irodavezető-helyettese, a helyi szociális, gyermekvédelmi és egészségügyi közszolgáltatások rendszerébe vezette be a résztvevőket. Kitért azokra az esetekre is, amiben leggyakrabban kéri/kérhetik a jogklinikás hallgatók segítségét az ügyfelek.

Az ebédet követően civil partnerek vezetőivel, képviselőivel beszélgettünk a jogklinika rendszer hatékonyságának növelése, valamint népszerűsítésének előmozdítása érdekében. A tanácskozás eredményeként a jogklinika a partnerekkel

való kapcsolattartás reformjára kötelezte el magát, így a jövőben lehetőség lesz arra, hogy egyetlen hallgató tartsa a kapcsolatot egy partnerintézménnyel. Továbbá, annak érdekében, hogy az ügyfelek mellett, maguknak a szervezeteknek is segítsünk, félévente két-három alkalommal fórumot hívunk össze, ahol az aktuális jogszabályváltozások mellett, minden olyan témában előadást tartunk a partnerintézmények

képviselőinek, amelyek a munkájuk megkönnyítését elősegítik.

Összességében elmondható, hogy a workshop eredményesnek bizonyult, hiszen a jogklinika hatékonyságának előmozdítása mellett, arra is lehetőség nyílt, hogy a hallgatók jobban megismerjék az együttműködő civil szervezetek munkáját, illetve a náluk gyakran előforduló ügyek típusát.

Utcajogász Jogklinika az ELTE-n

Az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán 2016 óta működik sikeresen az Utcajogász jogklinika elnevezésű fakultatív tárgy, amely teljes egészében eltér a jogi oktatásban megszokott elméleti, frontális oktatástól. A szabadon választható tárgy képzése során az egyetem szorosan együttműködik az Utcajogász

Egyesülettel.¹ Az Egyesület utcajogászai hajléktalan és lakhatási szegénységben élő emberek megsegítésével, jogaik érvényre juttatásával foglalkoznak, akiknek munkáját, 2016 óta, joghallgatók is segítik.

¹ Tóth Fruzsina: A jogklinika képzés módszertana, ELTE Állam –és Jogtudományi Kar, 2017, 10. o.

A kurzus oktatója, Tóth Fruzsina, akinek jogklinika módszertani füzet a későbbiekben ismertetésre kerül, a tárgyat négy nagyobb blokkra bontotta fel.² Az első egy egész napos felkészítés, amelynek keretében a diákok a hajléktalanság és lakhatási szegénység társadalmi kontextusával, valamint a kapcsolódó jogszabályokkal, jogterületekkel ismerkednek meg. A második részben, az Utcajogász „ügyfelfogadási” idején és helyén (péntekenként 15-17 óra között a Blaha Lujza téren) a hallgató egy tutor jogász, aki az egyesület egyik utcajogásza, felügyeletével ügyel, és a felmerült ügyek közül kiválaszt egyet, amellyel majd a szemeszter során foglalkozik. Ezt követően, a harmadik blokkban a hallgató a tutor segítségével, feltérképezi az ügyhöz kapcsolódó jogi problémát, a releváns jogszabályokat, egyszerűbb beadványokat ír, és közben folyamatosan kapcsolatot tart az ügyféllel. A cél természetesen, hogy megoldást találjanak az adott jogi problémára. A képzés negyedik és egyben utolsó részében a kurzust az egyetemen tartott befejező óra zárja, amely során a hallgatók beszámolnak az ügyükről, illetve annak megoldásáról, a munka során esetlegesen felmerült etikai kérdésekről,

illetve megosztják egymással élményeiket és tapasztalataikat.

Jól látszik tehát, hogy a tárgy teljesítésében háromoldalú együttműködés szükséges, hiszen míg a felkészítést és a záró órát az egyetemi oktató tartja, addig az ügyelet, valamint az ügy megoldása során a diákok az egyik utcajogással működnek szorosan együtt. Az egyesület honlapján két korábbi joghallgató beszámolója olvasható,³ amelyből egyértelműen kitűnik, hogy élvezték a félév során végzett munkát, mivel végre tapasztalatot szereztek arról, milyen is a jogászi munka a gyakorlatban.

² Utcajogász jogklinika: https://www.ajk.elte.hu/file/TSZ_JOT_utcajogasz_1617_2.pdf utolsó megtekintés: 2018. február 25.

³ Utcajogász jogklinika az ELTE-n: <http://utcajogasz.hu/2016/05/utcajogasz-jogklinika-az-elte-n/> utolsó megtekintés: 2018. február 25.

Könyvismertetés

2017-ben jelent meg Tóth Fruzsina A *jogklinikai képzés módszertana* című oktatásmódszertani füzet az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar kiadójának köszönhetően. A füzet egy rendkívül nagy űrt töltött be a jogklinika, mint alternatív oktatás, módszertanát illetően, hiszen röviden, lényegre törően mutatja be egy jól működő jogklinika alapjait. A szerző már a bevezetőben lerántja a leplet a füzet megírásának céljáról, nevesül, hogy „*rávilágítsak a joglinikák létjogosultságára és előnyeire a jogászképzésben, illetve hogy gyakorlati tanácsokkal szolgáljak azon oktatók számára, akik gondolkoznak egy jogklinika program bevezetésén.*”⁴ Tóth Fruzsina tehát eltökélten hisz abban, hogy a jogászképzésnek része kell, hogy legyen a jogklinika képzés, hiszen a programnak kettős szerepe van. Egyrészt, a hallgatók az addig megszerzett elméleti tudásukat a gyakorlatban is próbára tehetik, másrészt, a különböző társadalmi problémákra is érzékenyebbé válnak. Ugyanezen elveket vallva hozta létre Tóth Judit a szegedi jogklinikát 2004-ben. Ezen alternatív

oktatási módszer egyfajta szárnypróbálgatásra ad lehetőséget azon diákok számára, akik nem akarják gyakorlati tudás nélkül elhagyni az egyetem falait. Miként azt a szerző is írja, a jogklinika „*hidat tud teremteni az egyetem és az első munkahely között.*”⁵

A szerző művében kitér az in-house és az externship jogklinika típusok előnyeire és hátrányaira is, ezzel is segítve azon oktatókat, akik egyetemükön jogklinika bevezetését tervezik. Meglátásom szerint, a mű egyik legnagyobb értéke a 4. fejezet, amely egy működő jogklinika felépítésével és sarokpontjaival foglalkozik. Maga Tóth is hangsúlyozza, hogy a hallgatókat megfelelő felkészítés – ideértve alapvető jogi és ügyfélkezelési ismereteket – nélkül nem szabad kiengedni az ügyfelek közé. Annak érdekében, hogy ez a felkészítő, elméleti blokk hatékony legyen, érdemes helyzetgyakorlatot is integrálni a képzésbe. Az elméleti képzést követően a hallgatók a gyakorlatban tapasztaltokról tutor oktatókkal egyeztethetnek, akik a jogi problémák megoldására kidolgozottakat szakmailag ellenőrzik, amellyel

⁴ Tóth Fruzsina: A jogklinika képzés módszertana, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 2017., 2. o.

⁵ Uo. 4. o.

megvalósul maga a minőségbiztosítás is, ami szintén sarokköve egy jogklinika működésének.

Figyelő

A módszertani füzet hasznosságát emeli az etikai kérdésekkel foglalkozó fejezet, amelyben a szerző hangsúlyozza, hogy *„fontos tudatosítani a hallgatókban, hogy munkájuk közvetlen hatással lehet emberekre és élethelyzetekre.”*⁶

Következésképp, bár a hallgatók munkáját gyakorló jogászok, tutor oktatók ellenőrzik, hagyják jóvá, így a felelősség jelentős súlyától mentesülnek, ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül, hogy az ügyfelekkel a diákok, s nem az oktatók találkoznak, így amennyiben nem megfelelően kerül rögzítésre a jogi probléma, az adott tanács is félrevezető, valamint akár káros is lehet.

Összességében elmondható, hogy Tóth Fruzsina módszertani füzete nemcsak azon oktatók számára lehet hasznos, akik most szeretnének jogklinikát létrehozni egyetemükön, hanem azok számára is, akik már évek óta működtetik azt, hiszen számos kérdéskört a szerző új aspektusból világít meg. Mindez pedig hozzájárul ahhoz, hogy egy aktív program is megújuljon, hatékonyabbá váljon.

Nyári egyetem Velencében:

European Inter-University Centre for Human Rights and Democratisation nyári egyetemet hirdet emberi jogok és felelősség témakörében 2018. június 9-16. között Velencében. Az érdeklődők az alábbi három panel egyikére jelentkezhetnek: business és emberi jogok; emberi jogok védői, és végezetül női béke, biztonság és a CEDAW. A nyári egyetemen a téma legnagyobb szakértői tartanak előadást, többek között Prof. Dalia Leinarte, a CEDAW Bizottság elnöke. A képzésen résztvevők az órák mellett számos kulturális programon is részt vehetnek, annak érdekében, hogy jobban megismerjék Velencét, illetve az olasz légkört. További részletek az alábbi linken érhetők el:

<https://eiuc.org/education/summer-schools-and-training-programmes/summer-school/venice-school-of-human-rights/school.html>

⁶ Uo. 20. o.

Street Law képzés Pratóban:

A European Network for Clinical Legal Education a Monash Egyetemmel közösen, két napos street law képzést hirdet oktatóknak, illetve jogklinika program koordinátoroknak Pratóba (Olaszország) 2018. május 31-június 1. között. A tréning célja, hogy a jogklinikával rendelkező egyetemeket street law program bevezetésére, vagy a már meglévő programjuk fejlesztésére sarkallja. Ennek keretében, az eddigi jó gyakorlatok megosztására, illetve a street law oktatás módszertanának átadására kerül sor.

További részletek az alábbi linken érhetők el: <http://www.encl.eu/news-and-events/news/60-monash-encl-street-law-train-the-trainer-workshop-monash-prato-campus-italy-may-31-june-1-2018>

IDEA projekt és tréning:

A gyermekjogok iránt érdeklődőknek, illetve azoknak, akik a munkájuk során gyermekekkel, gyermek sorsokkal találkoznak, kimondottan ajánljuk az IDEA projekt keretében megvalósuló kétnapos tréningeket. A projekt célja a gyermek érdekeit képviselő szakemberek kompetenciáinak fejlesztése, valamint a gyermek részvételének előmozdítása az őket érintő kérdésekben. A tréning során az elméleti oktatás mellett nagy hangsúlyt kap

a gyakorlati tapasztalatok átadása is. Az első kétnapos tréning Szegeden zajlott, a következő 2018. április 6-7. között, Budapesten kerül megrendezésre.

További részletek az alábbi linken érhetők el:

<http://ideachildrights.ucc.ie/events/Hungary/index.html>

Utószó

Jelen hírlevél az Igazságügyi Minisztérium jogásképzés színvonalának fejlesztését célzó pályázat keretében megvalósított program támogatásával jött létre.

Nagy örömünkre szolgál, hogy hírlevelünk első számai rendkívüli népszerűségnek örvendtek. Amennyiben Ön is értesülni szeretne a legfrissebb jogklinikai képzéshez kapcsoló hírekről, információkról, valamint van olyan téma, konferencia, amiről szívesen olvasna, írja meg nekünk az alábbi e-mail címre: jogklinika.szeged@gmail.com